

El pintor Antoni Casanova

Una tarda del present estiu va acudir a casa meva Irene Prades (la directora de la Biblioteca Marcel·lí Domingo) acompanyada per Pablo Rueda Díaz de Rábago, que venia de Santander. Això de Rueda em sonava i, efectivament, a la meua personal agenda de telèfons figurava –des de fa molts anys– una Rosario d'aquest cognom. Llavors la tal Sra. Rueda va demanar-me la fotografia d'Antoni Casanova que jo havia publicat el 1982 i que tot seguit li vaig enviar.

En la seva visita a casa meua Pablo Rueda em regalava, en espanyol i magníficament enquadernada en pell, la *Sentencia de la Causa Judicial de Antonio Casanova y Estorach*. La tipografia del llibre és un pèl exòtica però preciosa. Allí figuren els tres lladres, els tres criats del pintor que li robaren una fortuna: 200 lires en monedes de plata, 900 monedes d'or i 190.000 més en bitllets de 1.000, 500 i 100 del Banc de França. Casanova, irat, perseguí els lladregots fins a Itàlia. Arribat a Cassino, els tres criats eren condemnats el 3 de desembre del 1893: Benedetto i Elia, a 7 anys i 6 mesos; Leonardo, a 5 anys, i a més a més, tots tres lladres a vigilància especial. Casanova tan sols va recollir les escorrialles d'una fortuna del tot dilapidada.

Fa un parell de setmanes vaig rebre per correu un CD de Pablo Rueda, amb el juí dels tres criats, relatada en un italià de deliciosa lectura. De propina el disc contenia més de 40 postals amb dibuixos a la ploma fets pel nostre pintor l'any 1870 al Museu del Prado. Tots ells són apunts instantanis, d'una habilitat sense límits i d'una fidelitat total a Velázquez. Quina meravella! Quin gran dibuixant el nostre Casanova!

Tot això –ho confesso– són per a mi novetats. Com va ser-ho (entre altres coses que vaig publicar a la *Revista TD*) una visita a un cementiri de París, on diuen que està soterrat el nostre pintor, però que un vigilant, alt com un sant Pau, no em va aclarir res. Sembla que les restes de Casanova s'havien de traslladar a un panteó de Tortosa, però aquest municipi –ja sigui per desídia o vés a saber–

se'n va oblidar.

Vull recordar, enter moltes altres coses, que Casanova va viure a Roma alguns anys, treballant sobretot per al marxant Goupil. Roma era llavors la capital de l'Art. El 1874 mor Fortuny, que passava per ser gairebé l'hereu de Ròmul i de Remus. Casanova va dibuixar el pintor reusenc al llit de mort. Fortuny i Casanova són els dos grans artistes de la seva època. I tots dos de la mateixa escola, encara que a les enciclopèdies –si la pintura fos com una carrera ciclista– Fortuny potser es vestiria el mallot groc. Jo, però, em quedo amb Antoni Casanova, tan excel·lent, tan proper i tan estimat.